

Reflections on the Book of Leviticus

Dr. Avivah Zornberg

Parashat Tazria

Anger and Compassion

1. רמב"ן- ויקרא י"ג, מ"ז

"והבגד כי יהיה בו נגע צרעת" - זה איננו בטבע כלל ולא הווה בעולם וכן נגעי הבתים אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהווה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו להראות כי השם סר מעליו ולכך אמר הכתוב (להלן יד לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם כי היא מכת השם בבית ההוא והנה איננו נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה' כמו שאמר (שם) כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע אבל מפני שלא יבא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת אשר השם הנכבד שוכן בתוכה ובתורת כהנים (מצורע פרשה ה ג) דרשו עוד שאין הבית מטמא אלא אחר כבוש וחלוק ושיהא כל אחד ואחד מכיר את שלו והטעם כי אז נתישבה דעתם עליהם לדעת את ה' ותשרה שכינה בתוכם.

1. Ramban 13:47

AND WHEN THE PLAGUE OF LEPROSY IS IN A GARMENT. This is not in the natural order of things, nor does it ever happen in the world [outside Israel], and similarly leprosy of houses [is not a natural phenomenon]. But when Israel is wholly devoted to G-d, then His spirit is upon them always, to maintain their bodies, clothes and houses in a good appearance. Thus as soon as one of them commits a sin or transgression, a deformity appears in his flesh, or on his garment, or in his house, revealing that G-d has turned aside from him. It is for this reason that Scripture states, *And I shall put the plague of leprosy in a house of the Land of your possession*,. meaning that it is G-d's punishment upon that house. Thus [the law of leprosy of houses] applies only in the Land which is *the inheritance of the Eternal* even as He said, *When ye are come into the land of Canaan, which I give to you for a possession*. Now the reason [why this law does not apply outside the Land of Israel] is not because it is a duty which attaches to the ground The general rule is: *"Any religious duty that does not depend on the Land [but affects personal conduct], must be observed whether in the Land [of Israel] or outside it, and any religious duty that depends on the land, is to be observed in the Land [of Israel] alone, etc."* (Kiddushin 36b-37a). And in the Torath Kohanim the Sages further interpreted¹⁴⁴ Torath Kohanim, Metzora 5:3. that a house does not contract impurity until after the conquest

and division [of the Land by Israel], and until after each and every individual clearly knows his portion. The reason for this law is that only then do they have the ease of mind to know the Eternal, and the Divine Glory dwells among them.

2. מדרש רבה, מצורע ט"ז, ב'

ד"א "זאת תהיה תורת המצרע" הה"ד (תהלים לד, יג): "מי האיש הקפץ חיים" מעשה ברוכל אחד שהיה מחזיר בעיירות שהיו סמוכות לציפורי והיה מכריז ואומר מאן בעי למזבן סם חיים אודקין עליה ר' ינאי הוה יתיב ופשט בתורקליניה שמעיה דמכריז מאן בעי סם חיים א"ל תא סק להכא זבון לי א"ל לאו אנת צריך ליה ולא דכוותך אטרח עליה סליק לגביה הוציא לו ספר תהלים הראה לו פסוק "מי האיש הקפץ חיים" מה כתיב בתריה (יד): "נצור לשונך מרע", (טו): "סור מרע ועשה טוב" א"ר ינאי אף שלמה מכריז ואומר (פשלי כא, כג): "שמר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" א"ר ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט עד שבא רובל זה והודיעו "מי האיש הקפץ חיים" לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם "זאת תהיה תורת המצרע" תורת המוציא שם רע:

2. Vayikra Rabba 16:2

"This shall be the law of the leper:" "Who is the man who desires life? ((Ps. 34:13) This may be compared to the case of a peddler who used to go around the towns in the vicinity of Sepphoris, calling out:"Who wishes to buy the elixir of life?" and drawing great crowds around him.

R. Yannai was sitting and expounding in his room and heard him calling out: "Who wishes to buy the elixir of life?" He said, "Come here, and sell it to me!" The peddler answered: "Neither you nor people like you require that which I have to sell!" The Rabbi pressed him, and the peddler came up to him and brought out the book of Psalms and showed him the passage: "Who is the man who desires life?" What is written immediately afterward? - "Keep your tongue from evil, depart from evil and do good." R. Yannai said: "Solomon, too, proclaims, "Whoever guards his mouth and tongue guards his soul from troubles." (Prov. 21:23) R. Yannai said: "All my life I have been reading this passage, but did not know how it was to be explained, until this hawker came and made it clear - "Who is the man who desires life? Keep your tongue from evil.'

For the same reason, Moses addressed a warning to Israel, saying to them, "This shall be the law of the *metzora* (leper) - the law relating to one who gives currency to an evil report (*motzi [shem] ra*).

3. מנחות צט עמוד ב'

אמר ריש לקיש פעמים שביטולה של תורה זהו יסודה דכתיב (שמות לד, א) אשר שברת אמר לו הקב"ה למשה יישר כחך ששברת.

3. B. Menachot 99b

Reish Lakish says: Sometimes the apparent dereliction of the study of Torah is its foundation, e.g., if one breaks off his studies in order to participate in a funeral or a wedding procession. This is derived from a verse, as it is written: "And the Lord said

to Moses: Hew for yourself two tablets of stone like the first, and I will write upon the tablets the words that were on the first tablets, which [*asher*] you broke” (*Exodus 34:1*). The word “*asher*” is an allusion to the fact that the Holy One, Blessed be He, said to Moses: Your strength is true [*yishar kohakha*] in that you broke the tablets, as the breaking of the first tablets led to the foundation of the Torah through the giving of the second tablets.

4. רש"י י"א שמיני

להבדיל. לא בלבד השוּנה, אֶלָּא שֶׁתְּהֵא יוֹדֵעַ וּמַכִּיר וּבָקִי בְּהוֹ (ספרא):

בין הטמא ובין הטהר. צריף לומר בין חמור לפרה, והלא כבר מפרשים הם? אלא בין טמאה לך לטהורה לך – בין נשחט חציו של קנה לנשחט רבו:

ובין החיה הנאכלת. צריף לומר בין צבי לערוד והלא כבר מפרשים הם? אלא בין שנולדו בה סימני טרפה כשירה לנולדו בה סימני טרפה פסולה (ספרא):

4. Rashi 11:47

TO MAKE A DISTINCTION — Not that one should only learn the laws, but it is a command that you should know and recognize the differences and be expert in them (*Sifra, Shemini, Chapter 12 6*)

BETWEEN THE UNCLEAN AND THE CLEAN — Is it necessary to say that one should understand to distinguish between the ass and the cow? Have they not already been closely defined as to their distinguishing characteristics? But the meaning is: that you should thoroughly understand to distinguish between what is unclean for you and what is clean for you (i. e. between what is forbidden and what is permitted to you) — between the case of an animal only half of whose wind-pipe has been cut through by the knife, and the case when the greater part has been cut through (in the former case the animal is forbidden, in the latter it is permitted as food) (*Sifra, Shemini, Chapter 12 7*).

AND BETWEEN AN ANIMAL THAT MAY BE EATEN — ובין החיה הנאכלת Is it necessary to say that one should learn to distinguish between a stag and a wild ass? Have not these already been closely defined as to their distinguishing characteristics? But the meaning is: that you should thoroughly understand to distinguish between the case when there have arisen in it (in the animal) signs by which one might regard it as forbidden (טרפה) and yet it is permitted as food (כשרה), and the case when there have arisen in it signs by which one might regard it as forbidden and because of which it is actually unfitted to be eaten (*Sifra, Shemini, Chapter 12 8*).

5. מי השילוח תזריע

אבל אדם מורה שהוא מנושא על כל החמדות והרצונות שלא יבא לו שום רצון וחשק ללבו בלתי לדבר שהוא רצון הש"י. ומה שנאמר בפ' נגעים תואר שם אדם, כי צרעת מורה על חסרון במדות הכעס, וזאת המדה נמצא ביותר באנשים גדולים מפני שאינו מגיע להם שום ניחא מטוב עוה"ז, והטוב המוכן להם לעוה"ב זה הוא בהסתר מהם בעוה"ז והעצה לזה להחזיק במדת טובת עין.

5. Mei Hashiloach

However, the term for man, *adam*, means a state of elevation above all lusts and desires, that no lust or desire will enter his heart save that which is God's will. The term *adam* is used here in the passage discussing the procedure for treating biblical leprosy, for leprosy teaches of one who has a deficiency concerning anger. Such is the attribute (deficiency) most prevalent among great men, since they derive no satisfaction from the good of this world, and the good that is prepared for them in the world to come is hidden from them in this world. The advice given to deal with this problem is to strengthen oneself in looking at the rest of the world with a good eye (judging it favorably).

6. ערכין ט"ז

בדד ישב מחוץ למחנה מושבו הוא הבדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו לפיכך אמרה תורה בדד ישב וגו'.

6. Arakhin 17

"He shall dwell alone; outside of the camp shall be his dwelling" (*Leviticus 13:46*)? He replied: By speaking malicious speech he separated between husband and wife and between one person and another; therefore he is punished with leprosy, and the Torah says: "He shall dwell alone; outside of the camp shall be his dwelling."

7. תורה תמימה על איכה א'א'

איכה ישבה בדד. רבי אלכסנדר פתח, שקדתי ואהיה כצפור בודד (תהילים ק"ב:ח'), אמר הקב"ה, שקדתי להשרות שכינתי בביהמ"ק לעולם, ואהיה כצפור - מה צפור זה בשעה שנוטלין גוזליה היא יושבת בדד, כך אנכי שרפתי את ביתי והחרבתי את עירי והגליתי את בני לבין העובדי כוכבים וישבתי לי לבדי, הדא הוא דכתיב איכה ישבה בדד

7. Petichta Eicha Rabba

"How she sits lonely." R. Alexander said, "I am wakeful; I am like a lone bird upon a roof" (*Ps. 102:8*) God said, "I am wakeful" to rest My presence in the Holy Temple forever. "I am like a lone bird" - just as this bird, when her goslings are taken from her, sits lovely, so I have burned My House and destroyed My city, and exiled My children among the idolaters, so I sit lonely," as it is written, "How she sits lonely."

8. מועד קטן

וטמא טמא יקרא, מלמד שצריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים. וטמא טמא יקרא. תניא, רמז לציון קברות מן התורה מניין, אמר ר' אבהו, וטמא טמא יקרא, הטומאה קוראת לו ואמרת לו פרוש.

8. B. Moed Katan 5a

It teaches that he should inform the public of his distress so they will seek mercy for him.

9. רש"י על בראשית ב פסוק ד'

אלה. האמורים למעלה:

תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה'. למדך שכלם נבראו בראשון. דבר אחר בהבראם, בה' בראם, שנ' ביה ה' צור עולמים (ישעיהו כ"ו), בב' אותיות הללו של השם יצר שני עולמים, ולמדך כאן שהעולם הזה נברא בה"א, רמז שירדו למטה לראות שחת כה"א זאת שסתומה מכל צדדים ופתחה למטה לרדת דרך שם: תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה'.

9. Rashi on Bereshit

אלה **THESE [ARE THE GENERATIONS]** — “These” means those that are mentioned above.

THESE ARE THE PRODUCTIONS OF THE HEAVEN AND OF THE EARTH WHEN THEY WERE CREATED, IN THE DAY THE LORD GOD MADE EARTH AND HEAVEN — The verse teaches you that all of them (the productions of heaven and earth) were created on the first day when God made earth and heaven. Another explanation of the word בהבראם: It may be divided as בראם בה' He created them with the letter ה', as it is said, (*Isaiah 26:4*) כי ביה ה' צור עולמים “For in Jah, the Lord, is the rock of worlds”, which may be explained to mean (taking צור in sense of Former, Creator) “for by means of ב these two letters ה' of the Divine Name (יהוה) God formed the two worlds” (*Menachot 29b*), and this verse teaches that this world was created by means of the ה' — a suggestion that all created beings must descend to the nether world “to behold the pit” — the world being like this letter ה', which is closed on all sides but open at the bottom, thus giving a way by which they must descend.

10. תלמוד בבלי, מסכת חולין ס', ב'

רב אסי רמי כתיב (בראשית א, יב) ותוצא הארץ דשא בתלת בשבתא וכתיב (בראשית ב, ה) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ במעלי שבתא מלמד שיצאו דשאים ועמדו על פתח קרקע עד שבא אדם הראשון ובקש עליהם רחמים וירדו גשמים וצמחו ללמדך שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים.

10. Chullin 60b

Rav Asi raises a contradiction between two verses. It is written: “And the earth brought forth grass” (*Genesis 1:12*), on the third day of the week of Creation. And it is also written: “No shrub of the field was yet in the earth” (*Genesis 2:5*), on Shabbat eve, the sixth day of Creation, immediately before Adam was created. Rav Asi explains: This teaches that the grasses emerged on the third day and stood at the opening of the ground, but they did not grow until Adam, the first man, came and prayed for mercy upon them, and rain came, and they sprouted. And this is meant to teach you that the Holy One, Blessed be He, desires the prayers of the righteous.

11. שפת אמת ויקרא, מצורע, ג', תרל"ט

במדרש מצורע מוציא רע. כי בכ"ד יש תערובת טו"ר. וכן באדם. ומ"מ כמו שהוא בשורש הטוב גובר על הרע. כי מידה טובה מרובה. אבל צריכין ליזהר שלא להוציא הרע מן הכלל. וכן כתיב נצור לשונך מרע כו' בקש שלום הוא הביטול אל הכלל וכן כתיב בטהרת מצורע שתי צפרים חיות. המים החיים. הכל לחזור להתדבק בשורש. וכשהוא בתוך הכלל יכול ליתקן:

11. Sefat Emet Vayikra 139

In the midrash, we read, *Metzora* means *motzi ra* - one who utters evil speech. For in every thing, there is a mixture of good and evil, and so in the human being. Nevertheless, in as much as one is connected with the root of things, good prevails over evil, since good preponderates. But one should be careful not to extract the evil from the general context. So it is written: "Guard your tongue from evil.... Seek peace...." This is to subsume evil to the wholeness of things. So it is written in the purification of the leper: "Two living birds ... living water." Everything is to return and adhere to the root of life. And from this position within the wholeness, evil can be healed.

12. ליקוטי מוהר"ן, רפ"ב

ועוד מעט וכו' והתבוננת וכו' כנ"ל, כמו כן הוא אצל האדם בעצמו, שצריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצא בעצמו איזה נקדה טובה עדין, כדי לחזק את עצמו שלא יפל לגמרי, חס ושלום, רק אדרבא יחיה את עצמו, וישמח את נפשו במעט הטוב שמוצא בעצמו, דהינו מה שזכה לעשות מימיו איזה מצוה או איזה דבר טוב,

וכמו כן צריך לחפש עוד, למצא בעצמו עוד איזה דבר טוב, ואף שגם אותו הדבר הטוב הוא גם כן מערב בפסלת הרבה, עם כל זה יוציא משם גם כן איזה נקדה טובה. וכן חפש וילקט עוד הנקודות טובות,

ועל-ידי-זה נעשין נגונים, כמבאר במקום אחר (בטאמר ויהי טמא בסי' נ"ד), בחינת מנגן בכלי זמר, שהוא בחינת שמלקט הרוח טובה מן הרוח נכאה עצבות רוח, עין שם. [והכלל, כי נגינה דקדושה היא גבוה מאד מאד פידוע, ועקר הנגון נעשה על-ידי ברור הטוב מן הרע, שעל-ידי שמבררין ומלקטין הנקודות טובות מתוך הרע, על-ידי-זה נעשים נגונים וזמירות, עין שם היטב].

12. Likkutei Moharan 282

"In yet a little bit... you will reflect..."—the same applies with regard to oneself. A person has to judge himself favorably and find in himself some remaining good point, in order to give himself the strength to avoid falling completely, God forbid. On the contrary, he will revive himself and bring joy to his soul with the little bit of good he finds in himself—i.e., that once in his life he merited doing a mitzvah or good deed. Likewise, he must go on searching until he finds in himself yet another good thing. And although this good thing too is mixed with much impurity, still, he must extract some good point from there as well. Indeed, he must go on searching and gathering further good points.

And it is through this that melodies are made. As explained elsewhere, the aspect of playing a musical instrument is the aspect of gathering the good ruach from the

ruach of gloom, depression; see there. {The principle is that the music of holiness is extremely lofty, as is known. In essence, music is made through the separation of good from evil; by selecting and gathering the good points from the bad, melodies and songs are created.}

12. Primo Levi, *The Periodic Table*, 33-34:

[T]he so tender and delicate zinc, so yielding to acid which gulps it down in a single mouthful, behaves, however, in a very different fashion when it is very pure: then it obstinately resists the attack. One could draw from this two conflicting philosophical conclusions: the praise of purity, which protects from evil like a coat of mail; the praise of impurity, which gives rise to changes, in other words, to life In order ... for life to be lived, impurities are needed, and the impurities of impurities, in the soil, too, as is known, if it is to be fertile.